

A gyűlölködés közepén is kiárad a kegyelem

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg azt az ígét, amelyet megírva találunk a Lukács szerinti evangélium 9. fejezete 51. versétől az 56. verséig a következőképpen: „Amikor pedig közeledett felemeltetésének ideje, elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe, és követeket küldött maga előtt. Azok útnak indultak, és betértek a samaritánusok egyik falujába, hogy szállást készítsenek neki. De nem fogadták be, mivel Jeruzsálembe szándékozott menni. Látva ezt tanítványai, Jakab és János, így szóltak: Uram, akarod-e, hogy ezt mondjuk: Szálljon le tűz az égből, és eméssze meg őket!? De Jézus feléjük fordult, megdorgálta őket, és ezt mondta: Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek, mert az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse. Azután elmentek egy másik faluba.”

Urunk, gyűlölködéssel és indulatokkal teljes emberek vagyunk valamennyien. Mutasd meg a Te kegyelmedet nekünk ígéd által! Ámen.

Kedves Testvéreim! **Igeszakaszunk fordulópont a Lukács szerinti evangéliumban.** Jézus „elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe.” – olvashatjuk a mai ige elején. *Mi ebben a fordulópont?* – kérdezhetitek jogosan. Minden zsidó ember minden évben akár mindhárom sátoros ünnepen „*elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe*”. Azért, mert az ünnep helye *ott volt*. Ezen csodálkozunk ennyire? Jézus mondata legalább három szempontból sokkalta jelentősebb ennél az egyszerű olvasatnál. Az igazi jelentőségét elsőként az az utalás adja meg, ami az igeszakasz elején áll: „Amikor közeledett a felemeltetésének ideje...” **Hogyan és mikor emelték fel Jézust?** Akár három felemeltetést is sorra vehetünk. Az első felemeltetés akkor történt, amikor a keresztre szegezett Jézus keresztyét beleállították az előre kiásott mélyedésbe, és a vízszintes állapotból a függőlegesbe emelték. Ezzel kezdődött meg Urunk kínhalála. A második felemeltetésnek Jézus húsvéti feltámadását tekinthetjük. Végül: Jézus harmadik felemeltetése a mennybemenetele volt – húsvét után negyven nappal. Erre mindre készül Jézus (*aki a halálát és a feltámadását ekkorra már kétszer is elmondta a tanítványainak*), és emiatt fejezi be a saját vidékén, Galileában a tanítást – és indul el Jeruzsálem felé.

Nem is akárhogyan indul el Jézus Jeruzsálembe. Hogy pontosan hogyan, az az eredeti görög szövegből derül ki. **Jézus megváltoztathatatlan elhatározással indult el** Jeruzsálem, azaz az ő kínszenvedésének és kereszthalálának a helye felé. Ne feledjük, hogy Jézus amellet, hogy 100%-ig Isten volt, 100%-ig ember is volt. Azaz: ez a „megváltoztathatatlan elhatározása” óriási engedelmesség az Atya akarata iránt. Ezt az engedelmességet láttuk már Jézus megkeresztelkedése során is Vízkeresztkor. Akkor Jézus elhárította a rokona, Keresztelő Szent János szavait, hogy Jézusnak kellene megkeresztelnie Jánost, és Jézus ugyanúgy megkeresztelkedett, mint a bűnös tömeg. Erre szólalt meg az Atya hangja a mennyből: „Ez az én szerelmetes Fiam, benne gyönyörködöm!”

Jézus nemcsak megváltoztathatatlan elhatározással, hanem **rádásul gyorsan és célegyenesen indult el Jeruzsálem irányába.** Miért fontos az, hogy Jézus célegyenesen akart Jeruzsálembe menni? Merthogy rajta kívül nem volt olyan zsidó, aki így ment volna! Miért? Mert Galileából a célegyenes út Jeruzsálembe Samárián keresztül vezetett. A samáriaiak és zsidók pedig sok generáció óta elkeseredett ellenségeskedésben álltak egymással. A zsidók gyűlölték a samáriaiakat, mert keverék nép volt, mert a Jeruzsálem hegye helyett a Garizim hegyén épített bűnös áldozati oltárt magának, és azt imádta, és mert jóban volt az elnyomó rómaiakkal. A samáriaiak sem voltak különbek. Az egyik samáriai azt mondta egy zsidó

rabbinak: „Inkább a Garizim áldott hegyén imádkozzék, semmint azon a szemétdombon” (azaz Jeruzsálemben). Ezért a zsidó zarándokok mind-mind a tengerparton, a Perea tartományán keresztül vezető kerülőutat választották, ahol nem voltak gyűlölködésnek kitéve.

A teljesen hithű zsidók számára Galilea sem volt „kóser” hely. Galileában is sérült az ortodox zsidó hit és beházasodás. Azaz a galieai Jézus a samáriaiaknak még mindig túl zsidó, a zsidóknak meg már túl samáriai volt... (*Emlékezhünk a nem is olyan régi történetre a belga királyról. Itt mindenki flamand, vagy vallon. Csak én vagyok az egyedüli belga...*) De nem azért ment Jézus Samárián keresztül Jeruzsálembe, mert őt mindenütt idegenkedés fogadta volna, hanem azért, mert célegyenesen oda tartott – és talán azért is, hogy próbára tegye a tanítványait...

Helyezzük be magunkat az igeszakaszunk történetébe a tanítványok szemszögéből. **Nem akármilyen események után vannak a tanítványok, mire ide elértek.** Ugyanennek a fejezetnek az elején küldte ki őket Jézus „erőt és hatalmat adva nekik minden ördög felett és a betegségek gyógyítására” (Lk 9,1b). Ezek után vette maga mellé Jézus Pétert és az igénkben szereplő Jakabot és Jánost, és mutatta meg magát nekik teljes isteni dicsőségében (színeváltozásában) – a hagyomány szerint a Tábor hegyén. Itt újra megszólalt a mennyből Isten maga, akárcsak Jézus megkeresztelkedése során, és ezt mondta a három apostolnak: „Ez az én szerelmetes Fiam, rá hallgassatok!”. Jézus Istenvolta és dicsőségének a teljessége nemcsak abban nyilvánul meg az igeszakaszunknál, hogy már Péter apostolnak a Jézust Isten Krisztusának nevező vallástétele és a színeváltozás után vagyunk. Jézus dicsőségét az is hangsúlyozza, hogy nem egyszerűen átmegy Samárián, hanem az eredeti görög szöveg szerint „*az arca átvonul*” Samárián. A Jézus arcára való utalás hebraizmus. Az Ószövetségben Isten megjelenését írták le Isten arcának a megjelenésével. Emlékezzünk itt az ároni áldásra: Fordítsa feléd arcát az Úr... Ragyogtassa rád arcát az Úr... Jézus úgy vonult át Samárián, mint Isten földi megtestesülése, mint egy olyan győztes hadvezér, aki követeket küld maga előtt.

Ezzel a háttérrel érthetjük meg, hogy mekkora „pofára esés” lehetett Jakabnak és Jánosnak, hogy az amúgy is gyűlölt samáriaiak kerek percc elutasították őket. Őket, akik erőt és hatalmat kaptak, és Mesterüket, Jézust, akinek az isteni dicsőségét épp az imént látták, és hallották. No persze ha belegondolunk az igeszakasz szövegébe, az bizonyos, hogy Jakab és János elmondták azt, hogy hova megy Jézus – hiszen ebből lett a botrány. De nem lehetünk biztosak abban, hogy azt is elmondták Jakab és János, hogy *miért* megy oda Jézus – megváltani minden egyes embert, beleértve az összes samáriait is – merthogy ezt az utóbbit még ők maguk sem értették meg, hiába hallották már kétszer is... Jakab és János tehát emberileg igen érthető felháborodásuk miatt kérdezték meg Jézust arról, hogy kérhetik-e azt, hogy az égből leszálló tűz pusztítsa el a samáriai falut? Hiszen Illés próféta szavára Isten pontosan így emésztette el Ahazjá király kétszer ötven emberét – amikor azok Illés ellen jöttek (2Kir 1,1-17). És ez az az Illés próféta volt, akivel (Mózesrel együtt) éppen most találkozott Jakab és János a Tábor hegyén Jézus megdicsőülésekor. A tanítványok csak egyet felejtettek el... Azt, hogy Illés *azért* kérhette Ahazjá király embereinek az elpusztítását, és *azért* kérhették halált a királyra magára is, mert *Isten maga mondta meg* Illésnek, hogy Ahazjának az Istentagadása miatt meg kell halnia. A samáriaiak esetében szó sem volt ilyenről. Sőt! Jézus később éppen az irgalmas samaritánus példáján mutatja be, hogy milyen sok jó lakozhat a gyűlölt samáriaiakban (Lk 10,25-37). A tíz meggyógyított leprásból az az egy, aki visszamegy Jézushoz megköszönni a gyógyulását, *az volt* az egyetlen samáriai (Lk 17,11-19). A János szerinti evangéliumban a samáriai nő tanúságtételére az egész környék megtér (Jn 4, 1-42). Végezetül: az Apostolok Cselekedeteiben egy nagyon szép történet

számol be arról, amikor Samária nagy része megtért (ApCsel 8,4-28). Amikor a barátságtalan samáriai falut nem engedte Jézus elpusztítani, nemcsak a szeretet parancsát mutatta be a konkrét példán, hanem a samáriai falu kapott a megtérésre egy új esélyt. A szeretet minden cselekedete valahol a megtérésre adott új esély – annak is, aki kapja – és annak is, aki adja.

Itt jutottunk el oda, hogy megértettük az igazságot – az eszünkkel. Most pedig értsük meg az igazságot – a szívünkkel is. Merthogy ez a lényeg. **A két oszlop-apostol, Jakab és János, ugyan látta is és hallotta is, de nem fogta fel Jézus dicsőségét. Jézus dicsősége ugyanis nem az uralkodó látványos dicsősége, ami pusztít és letipor, hanem Isten engedelmes szolgájának a dicsősége,** aki „nem kiált, nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán. A megrepedt nádszálát nem töri össze, a füstölő mécsest nem oltja ki” (Ézs 42,2-3).

Jézus az eredeti görög szövegben nem egyszerűen megdorgálta az apostolokat, hanem példátlanul leszidta őket a keményszívűségük miatt. Luther egy 1518-as igehirdetésében ezt mondta minderről „Jézus leszid ... valahányszor az igazsággal, a bölcsességgel, vagy a hatalommal dicsekszünk, és a nem igazak, a balgák és a nálunk gyengébbek ellen haragra gyúlunk. Akkor ugyanis – és ez a legrosszabb fordulat – az igazság az igazság ellen, a bölcsesség a bölcsesség ellen és a hatalom a hatalom ellen dolgozik. Mert attól leszel hatalmas, ha a gyengéket *nem* nyomod el – hogy még gyengébbek legyenek – hanem felemelve és megvédve *hatalmassá* teszed őket. És attól leszel bölcs, ha a bolondot *nem* gúnyolod ki, és *nem* teszed még bolondabbá, hanem ha *elfogadod* olyannak, amilyen te szeretnél lenni, és *tanítod*. Attól vagy igaz, hogy az igaztalanokat megigazítod, és megbocsátasz, nem pedig csak megveted őket, gonoszat beszélsz a hátuk mögött, elítéled és megbünteted őket.”

Jézus arccal Jeruzsálem felé fordult – mi pedig már arccal a böjt felé fordulunk. A mai igazság önvizsgálatra indít bennünket. A samáriaiak nem fogadták be Jézust. Mi *vajon* befogadjuk-e őt a szívünkbe? – Most tartunk az ökumenikus imahét közepén. Hogyan tekintünk a testvéreinkre? *Úgy vajon*, mint a samáriaiak a zsidókra, vagy a zsidók a samáriaiakra? – Képesek vagyunk-e megkülönböztetni a bűnt a bűnöstől? Gyűlölni a bűnt – de szeretni a bűnöst? Jézus az ellenségeink szeretetére hívott bennünket a Hegyi Beszédben (Mt 5,44). Képesek vagyunk-e mi erre? Képesek vagyunk-e elhagyni a bosszúállást? (Róm 12,19) Képesek vagyunk-e jóval legyőzni a rosszat? (Róm 12,21)

Jézus az őt keresztre feszítőkért is imádkozott (Lk 23,34a). Döbbenjünk rá, hogy a **gyűlölködés közepén is kiárad a kegyelem.** Hiába pusztít ma is a gyűlölködés a világban – itt a saját szomszédunkban is, akár keletre, akár délre nézünk... Legyünk, lehessünk, **lehetünk ennek a kegyelemnek a hirdetői mi is!** Az Emberfia békességére, a ránk bízott szeretetre várnak a falvak és a városok. **Nem mi diktáljuk a tempót. Jézus megy elöl. Ez a mi erőnk – és ez a mi reményünk. Kövessük Őt!**

Bár mindannyian megérdemelnénk, mégsem tűz általi halálra, hanem életre és megtartásra rendelt bennünket az Isten. „Az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse.” (Lk 9,56). A gyűlölködés közepén is kiárad Jézus, az Emberfia szeretete. **„Ki választhat minket el Jézus szeretetétől? ... sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak – sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.”** (Róm 8,35.38-39) Ámen.